

Z TOWARZYSTW NAUKOWYCH.

Polskie Towarzystwo Chemiczne (oddział lwowski). Dnia 3 stycznia b. r. odbyło się pierwsze w tym roku zwyczajne posiedzenie członków. Na porządku dziennym:

1. Prof. Dr. Kazimierz Kling: O strącaniu ciał asfaltowych z materiałów bitumicznych. Autor podał doświadczalne wyniki nowych prób strącania t. zw. ciał asfaltowych z ropy naftowej i innych materiałów bitumicznych, ilustrując referat pokazami.

2. Prof. Wiktor Syniewski: O niejednorodności diastazu słodu jęczmiennego. Autor dał na wstępie krótki rys historycznych badań w tym przedmiocie, z którego to przedstawienia wynikało, że chociaż podejrzenia były silne, że preparat diastazu ze słodu nie jest jednolitą substancją diastatyczną, lecz złożoną, to jednak dowodów dostatecznie przekonywujących dotąd nikt nie dostarczył na to, a tembardziej nikt nie mógł bliżej określić sposobu działania tych ewentualnych składników na substancję skrobiową.

Po dłuższem badaniu wykazał autor eksperymentami, co następuje:

1) Diastaz słodu jęczmiennego składa się z dwóch czynników diastatycznych, które autor nazwał α - i β -diastazem.

2) α -diastaz jest już w jęczmieniu surowym zawarty; jest to enzym, który odszczepia maltozę z cząsteczki skrobi, pozostawiając resztę cząsteczki nietkniętą. Reszta owa, tworząca dekstrynę, barwi się z jodem tak samo na kolor niebieski jak skrobia.

3) β -diastaz powstaje dopiero podczas słodowania, przyczem α -diastaz wolno znika; jest to enzym, który hydrolizuje tę resztę cząsteczki skrobi, jaka pozostaje po odszczepieniu maltozy. Przy tym procesie powstają dekstryny pośrednie, barwiące się z jodem na kolor czerwony i brunatny, a wreszcie i takie, które się już z tym odczynnikiem nie barwią.

4) Słód nie zawiera więcej czynnika aniżeli surowy jęczmień, a proces słodowania ma tylko na celu α -diastaz uwolnić ze związku adsorpcyjnego z jakimiś substancjami białkowemi i w części przemienić go w β -diastaz.

5) Skutek sumarycznego działania α - i β -diastazu słodu jest znacznie większy niż suma algebraiczna skutków diastatycznych obu czynników z osobna.

Z wyników swoich badań wysnuwa autor dalsze wnioski, które w praktyce słodowniczej okazać się może wielce doniosłymi w skutkach.

Oddział lwowski Polskiego Towarzystwa chemicznego wspólnie z podobnym oddziałem Towarzystwa fizycznego zainicjował szereg odczytów ogólnych dotyczących najnowszych badań nad budową materji. Prelegentami będą: Prof. Dr. T. Godlewski, Prof. Dr. J. Tokarski, Prof. Dr. Z. Klemensiewicz, Prof. Dr. S. Loria.

Polskie Towarzystwo Politechniczne. Dnia 16 b. m. odbyło się zwyczajne posiedzenie członków, na którym wygłosił odczyt Prof. Ignacy Mościcki p. t. Wyładowania elektryczne na powierzchniach izolatorów i wentyle Giles'a, w którym dał sprawozdanie z niepublikowanych wyników prac nad powyższym tematem. Wykład poparty był licznymi doświadczeniami z użyciem prądu o wysokiem napięciu. Dyspozycja wykładu i schematy doświadczeń

ujęte były piśmiennie i rozdane w kilkudziesięciu egzemplarzach licznym uczestnikom wykładu, co ułatwiło śledzenie myśli prelegenta. W ożywionej dyskusji nad interesującym tematem zabierali głos: p. Dr. Małarski, pułkownik Drewnowski, inż. Altenberg i inni.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

— **Koszta obecnego studjum chemicznego** w wyższych zakładach naukowych niemieckich ocenia „Chemiker Zeitung“ na 6000 Mk. niem. (ok. 72.000 Mkp.) na ośm semestrów. Koszta uwzględniają tylko podręczniki, czesne, opłaty laboratoryjne i nieodzowne materiały chemiczne zużywane do ćwiczeń. Nie uwzględnione są koszty pracy doktorskiej i utrzymania.

— **Szwedzki zakład badania materiałów** wzorowany na podobnych instytucjach niemieckich i amerykańskich powstał w Sztokholmie z wkładem około 2 milionów koron szwedzkich. Preliminowana roczna dotacja: ok. 250.000 koron szwedzkich.

— **Samoobrona Niemiec przed upadkiem nauki badawczej.** Nowo założone towarzystwo: „Notgemeinschaft der deutschen Wissenschaft“ zwróciło się memorandumem do rządu z żądaniem doraźnej pomocy finansowej dla niemieckiej naukowej pracy badawczej, która wobec obecnych trudności znajduje się w krytycznej sytuacji. Rząd austriacki przyczynił się również znacznie większą kwotą do poparcia akcji towarzystwa. W Nowym Yorku związało się podobne towarzystwo z ogólniejszymi celami „ratowania sztuki i nauki w Europie“.

— **Zakład popierania doświadczeń nawozowych** (Ufficio d'incoraggiamento per esperienze di concimazione) istniejący w Medjolanie ma za zadanie naukową popularyzację chemii nawozów sztucznych i zachęcanie do racjonalnego podnoszenia produkcji rolniej. Czynności swoje spełnia bezpłatnie.

— **Walka chemicznego przemysłu amerykańskiego z niemieckim.** Dla wyrugowania niemieckich fabrykatów chemicznych powstał w Stanach Zjedn. koncern *Allied Chemical and Dye Corporation* z kapitałem 300 milionów dolarów, w którego skład weszły *General Chemical Co.* (wyrób rozmaitych chemikaliów), *Barret Co.* (barwiki smołowe, 40 zakładów fabrycznych), *National Aniline and Chem. Co.* (największa fabryka aniliny i barwików w Stanach Zjedn.), *Solvay Process Co.* (piec do koksowania i wyrób alkali), oraz *Semet-Solvay Co.* (stal, żelazo, koks, olej gazowy, chemiczalia etc.).

— **„Tehate“ Tow. dla handlu, przem. i roln.** S-ka akc. w Warszawie, została powołana do życia przez kilka poważnych towarzystw przemysłowych, jak „Tow. dla handlu, przem. i rolnictwa“ we Lwowie, „Tehate“ spółkę z ogr. odp. we Lwowie, „Borek“ fabrykę maszyn i odlewnię w Krakowie, „Polski Przemysł Chemiczny“ w Krakowie i „Polski Przemysł ceramiczny i ceglarski, Fr. Brugger i S-ka“ w Stryju. Nowa spółka o kapitale 30 milj. Mkp. jest tem samem właścicielką kilku zakładów fabrycznych, a więc fabryk maszyn w Borku Fałęckim, w Poznaniu, fabryki wyrobów metalowych w Warszawie, fabryki tlenu, azotu i płynnego powietrza w Szczakowej¹⁾, oraz fabryki dachówek i cegielni w Zawadowie pod Stryjem. Towa-

¹⁾ por. Przem. Chem. 4, 33.